

12 Ocak 2007

Sermaye piyasası, uyuşmazlık çözümlerini mahkeme dışında arıyor!

TSPAKB'nin aylık yayını *sermaye piyasasında gündem*'in Ocak 2007 sayısında, **Mahkeme Dışı Uyuşmazlık Yöntemleri** incelendi.

Uyuşmazlıkların mahkeme kanalıyla çözümlerinde meydana gelen gecikmeler, maliyetlerin yüksek olması, uzmanlık isteyen konuların artması gibi nedenlerle mahkeme dışı çözüm yöntemleri önem kazanıyor. Son yıllarda işlemlerin hızlı gelişimi ve çeşitlenmesiyle dinamik bir yapıya kavuşan sermaye piyasası da, uyuşmazlıkların çözümlerinde dinamik yapısına uygun olan bu yöntemleri tercih ediyor. Mahkeme dışı çözüm yöntemleriyle taraflar; hızlı, az maliyetle, uzman kişiler tarafından ve ticari ilişkilerine zarar vermeden çözüme ulaşabiliyor.

Mahkeme Dışı Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri

Çalışmada, mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin yapısı, özellikleri ve türleri ele alınıyor. Ayrıca, sermaye piyasası mevzuatında belirlenen yöntemler ve bu yöntemlerin uygulanabilirliğinin artırılması için yapılması gerekenler hakkında da bilgi veriliyor.

Mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin avantajları

Makalede, yargı sistemindeki aksaklıkların, tarafların mahkeme dışı çözüm yöntemlerini tercih etmesine yol açtığı belirtiliyor. Bu yöntemlerin sağladığı avantajlar:

- Mahkeme yargısına göre daha kısa zamanda sonuç alınması,
- Teknik ve hukuksal açıdan özel bilgi gerektiren konuların tarafsız uzmanlar tarafından çözülmesi,
- Ticari ilişkilerin zarar görmemesi,
- Kullanılacak yöntem konusunda tarafların özgür olması,
- İlke olarak mahkemeye başvuruyu engellememesi,
- Gizlilik,
- Tarafların karara uymaması halinde, sürecin yargıya hazırlık oluşturması,

şeklinde sıralanıyor.

Tahkim ve arabuluculuk

Makalede, uyuşmazlıkların mahkeme dışı çözüm yöntemlerinden tahkim ve arabuluculuğun öne çıktığı; ancak tarafların yaratıcılığına bağlı olarak yöntemlerin çeşitlendirilmesinin mümkün olduğu belirtiliyor. Dostane çözüm toplantısı, uzlaştırma, tarafsız değerlendirme, kısa yargılama şeklinde adlandırılan yöntemler ise arabuluculuğun türevleri olarak değerlendiriliyor. Bu nedenle çalışmada temel iki yöntem olan tahkim ve arabuluculuk yöntemleri hakkında bilgi veriliyor.

Sermaye piyasasındaki uyuşmazlıkların mahkeme dışı çözüm yöntemleri

Sermaye piyasası işlemlerinin son yıllardaki hızlı gelişimine ve çeşitlenmesine dikkat çekiliyor. Bu haliyle oldukça dinamik bir yapı olan sermaye piyasasında, işlemlerden kaynaklanan

uyuşmazlıkların, hızlı, az maliyetle, uzman kişiler tarafından ve ticari ilişkilere zarar vermeden çözümünün büyük önem taşıdığı vurgulanıyor. Güvenilir bir uyuşmazlık çözüm sisteminin, yatırımcıların piyasaya olan güvenlerinin artmasına katkı sağlayacağını altı çiziliyor.

Uyuşmazlıkların İMKB ve TSPAKB’de çözümü

Mevcut düzenlemelere göre uyuşmazlıkların İMKB ve TSPAKB’de çözümü konusunda bilgi veriliyor. İMKB üyeleri arasında veya İMKB üyeleri ile müşterileri arasındaki borsa işlemlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünün kendine özgü yapısı ayrıntılı biçimde ele alınıyor.

Ardından TSPAKB’nin alanına giren uyuşmazlıkların borsa dışı işlemlerle sınırlı olduğu belirtiliyor ve TSPAKB tahkim kuralları ve arabuluculuk hizmetleri değerlendiriliyor.

Makalenin son bölümünde ise, bu yöntemlere işlerlik kazandırılmasında özdüzenleyici bir meslek kuruluşu olarak Birliğin (TSPAKB) rolü ele alınıyor. Mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin benimsenmesinde düzenlemelerden çok, uzlaşmanın toplumsal bir kültür haline gelmesi gerekliliği belirtiliyor.